

1	2	3	4	5	6	7	8	9	12
10									
13				14					
		17	18						
21	22		23						
26		27				28			
30				31					
33	34		35			36	37		
39			40						
	42	43				44			
46	47		48	49					
						50		51	
52			53					54	
									55

**Horizontaal:** 1. hars dat vertregen wordt door het uitkoken van de takken van de boomachtige buisraceaceen; 10. zotskoff; 11. heulsap; 13. de gezamenlijke edelen; 14. wilde haver; 16. zoon van een volbloed Europeaan en een inlands vrouw; 17. staaf van gegoten kostbaar metaal; 19. zijvlak; 21. bijlartstok; 22. meubelstuk; 24. Haarlemse voetbalvereniging; 26. te midden van; 28. geest; 30. afkorting van Koochels Verzet; 31. kledingstuk; 32. afkorting van Nederlands Heren; 33. vrouw wier man overleden is; 36. toegeekend part; 39. bijbelse figuur; 40. plaats in Jordanië; 41. zang- of danskoor; 42. vooruit; 44. fijngehalen elkebast; 46. onbepaald voornaamwoord; 48. vangtuig; 50. dikke, vette rook; 52. ijzer-oxydhalte; 54. drukte; 55. bewijs van ont-

**Verticaal:** 1. zoveel land als één maater op één dag kan maaien; 2. onderwereld (Gr. Myth.); 3. boom uit tropisch Afrika; 4. afkorting van karaat; 5. Indische vogel; 6. afkorting van Lager Onderwijs; 7. geleedpotig dier; 8. horizon; 9. inhoudsmaat voor droge waren; 10. landouwer die producten kweekt voor de markt; 12. geloof aan één God; 14. voorstander van het Huis van Oranje; 15. twist; 18. Griekse onheilambrengende godin; 20. Inden; 22. kvaal; 25. meisjesnaam; 27. Franse snuiver; 29. stoot; 34. kerkelijk ammenverzorger; 35. wa-terkant; 37. Grieks voorvoegsel; 38. groep van drie bijeen-horende zaken of personen; 43. laars; 49. uitroep; 47. bos; 49. lidwoord; 51. pret; 53. afkorting van televisie; 54. afkorting van gouverne-mentsculture.

**In Utrecht werd gevist**

Zaterdag 25 augustus werd de grote viswedstrijd voor het Utrechtse personeel gehouden, met als inzet de door Ir Keuning beschikbaar gestelde visseibeker. Na een gehele week niet al te best weer te hebben meegemaakt, bleek de animo toch behoorlijk, want 24 vissers gingen zich schrap zetten om die grote beker nae naar huis te kunnen nemen.

De heer Keyser, afdeling Keulsekade, slaagde er al gauw in de eerste vis op het droge te krijgen: een voor van 22 cm, dus „de slag“ was begonnen. Wij spraken in het begin over vissers, maar er was ook een „visdame“ in ons midden, namelijk mevrouw Van der Horst, die het vorige jaar ook al haar mannelijke stond. De gehaalde vissers gingen er toen eens goed voor zitten. De controleur (was ik zelf) kreeg een haast verplichte stand-

plaats aangewezen, want zowel de „visdame“ als de „vissers“ lieten hem geen rust. Na een uur vissen legden aan de kop mevrouw Van der Horst, de heren Hendrikma en Van Asperdt.

Het viel me op, dat het steeds dezelfde visser was die geen vis maar oud materiaal trachtte te vangen. Ja heer Schneid, het valt niet mee al werkt u op de K.K.; ik adviseer u toch om het volgende jaar een bakfiets mee te nemen, misschien krijgt de firma Scheepmaker er dan een client bij! Voor heer Van der Berg, afdeling K.K., was het echt jammer, dat hij nu niet in Weesperkruispel viste, want daar heb je van die „grote vissers“; nu was hij steeds druk met het uit elkaar halen van zijn tuig. Toen heer Den Dijkster steeds van die grote ballen van 1 kilo rosgewood in het water gooide, verwachtte ik op een gegeven ogenblik dat wij via „een dam“ met de heer Keuning koffie konden gaan drinken in de kantine Keulsekade.

Dat de heer Keuning aanwezig was, werkte blijbaar stimulerend, want bijna iedereen ving vis, dus de strijd bleef steeds maar open.

Om 10 uur werd de wedstrijd beëindigd en werden de controlekaarten snel naar de kantine Keulsekade gebracht om door de jury te worden berekend. De jury bestond uit de heren Keuning, Bottenberg en mijn persoonlijke. Terwijl de heer Bottenberg zorg droeg voor een heerlijke kop koffie met toebehoren, stelde de heer Keuning vast, dat er 6 meter en 88 cm vis was gevangen, hetgeen een behoorlijk resultaat is.

Met een toepasselijk woord reikte de heer Keuning aan de volgende winnaars de prijzen uit.

1. Viskampioen Van der Heem Utrecht hr Hendrikma, magazijn Keulsekade, met 138 cm gevangen vis. Zijn naam zal worden vermeld op de fraaie visseibeker, die zal prijken in onze bekende kast. Een kleinere beker mocht de heer Hendrikma naar huis nemen als persoonlijk trofee.
2. Onze mevrouw Van der Horst, die het aandurfde om tussen al die mannen met de tweede prijs naar huis te



De heer Hendrikma werd dit jaar viskampioen Utrecht.

vanst van in een pakhuis opgeslagen goederen.

Opllossingen moeten uiterlijk woensdag 10 oktober a.s. in het bezit zijn van mevrouw Hartstikker, redactie VDH-tje. De volgende prijzen zijn beschikbaar: 1e prijs f 15,—, 2e prijs f 10,—, 3e prijs f 7,50, 4e, 5e en 6e prijs f 5,—.

3. hr Van Asperdt, Gereedschapmakerij, met 98 cm; 4. hr Plomp, Keulsekade, met 78 cm; 5. na loting bleek hr Den Dijkster, Keulsekade, de gelukkigste te zijn met 44 cm; 6. hr Radstaak, Dyrasterij, met 44 cm; 7. hr Hendriks, Inkomende goederen K.K., met 38 cm; 8. hr Smiesing, Keulsekade, met 33 cm; 9. hr Keyser, Keulsekade, met 22 cm; 10. hr De Vos, Gereedschapmakerij, met 20 cm.



In het Verpakkingmagazijn Den Haag werkt de heer J. A. Driët, die woensdag 3 oktober a.s. 12½ jaar in dienst van Van der Heem is. Onze gelukwensen voor deze zwaartijdende jubilaris.

**het V.D.H.-tje**

WEEKLIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGAAN VAN VAN DER HEEM N.V. EN AANVERWANTE BEDRIJVEN - DEN HAAG, UTRECHT EN SNEEK.

VANDER HEEM

Redacteur  
C. SCHREVEL  
Nr. 760  
5 oktober 1962

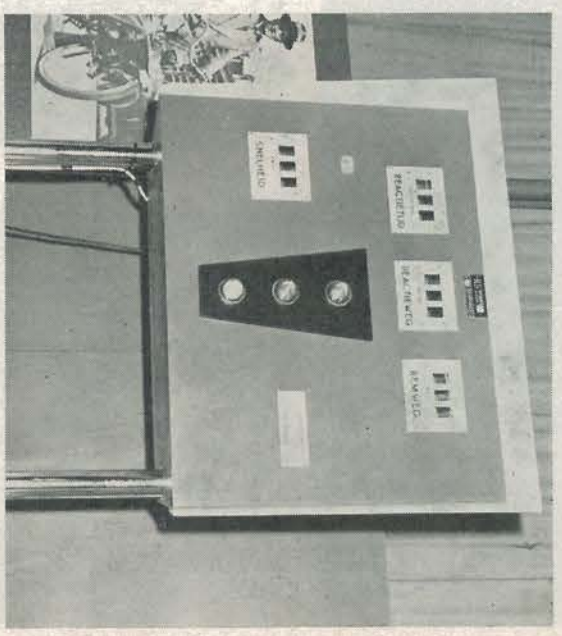
**VAN DER HEEM werkt mee aan een veilig verkeer**

Vrijwel onopgemerkt is de laatste maanden bij Van der Heem ge- werkt aan het elektronische gedeelte van een apparaat, dat niet alleen enig in Europa maar naar onze mening zelfs uniek in de wereld is. Wij doelen op het Solex-testapparaat, waarvan u hiernaast een foto ziet afgebeeld. Met dit apparaat is het mogelijk om het reactievermogen van een bromfietser te meten en in cijfers uit te drukken. Vele mensen beseffen niet welke krachten zij beheersen als zij een bromfietser rijden. Er zijn maar al te vaak bromfietzers, die veronderstellen dat men in noodgevallen à la minute kan stoppen.

Met de Solex-tester kan worden aangetoond dat dit niet het geval is, terwijl er bovendien mee onderstreept wordt dat ook Van der Heem met de vrijwillige snelheidsbeperking bij de Solex van 30 km/uur wel- bewust medewerkt aan een VEILIG VERKEER.

**ONTHULLING EN BELANGSTELLING**

Vrijdag 21 september j.l. vond op de Femina-huishouders te Rotterdam de onthulling plaats. In tegenwoordigheid van de gehele pers en vele autoriteiten werd de Solex-tester door de Hoofddirectie van



Het instrumentenpaneel.

**HOE WERKT DE TESTER?**

Nadat u op de Solex hebt plaatsge- men, ontvangt u van de bedienende ver- keersagent aan de lessenaar de nodige in- structies. Hij zal u vertellen dat u de door hem regelbare snelheid links voor u op het instrumentenpaneel kunt aflezen en dat u goed moet letten op het rode lampje midden op het bord. De witte en de oranje lamp zullen omgekeerd oplichten om u zoveel mogelijk af te leiden.

Zodra de rode lamp op rood springt (gevaar!) dient u zo snel mogelijk te rem- men. U kunt nu onmiddellijk uw reactie- tijd, de in die tijd afgelegde weg, alsmede de Rotterdamse politie, de heer A. Wol- ters, in gebruik genomen.

Dit gebeurde nadat de hoofddirectie op de Solex had plaatsgenomen en zijn reactievermogen had laten meten. Naar wij menen was de tijd 0,44 sec., wat als een behoorlijk cijfer kan worden beschouwd (het gemiddelde is 0,6 sec.). Met deze kor- te plechtheid, die door alle aanwezigen met lachende gezichten werd gevolgd, kreeg de afdeling Propaganda van de Rot- terdamse verkeerspolitie de beschikking over het testapparaat, zij zal voortaan het politionele gebruik in Nederland regelen.

De belangstelling voor het gebruik is geweldig; zelfs uit het buitenland zijn reeds verzoeken binnen. Ongewijfeld zal het ap- paraat het komende jaar ook in Den Haag te zien zijn en kunt u het zelf proberen.

**VAN IDEE TOT WERKELIJKHEID**

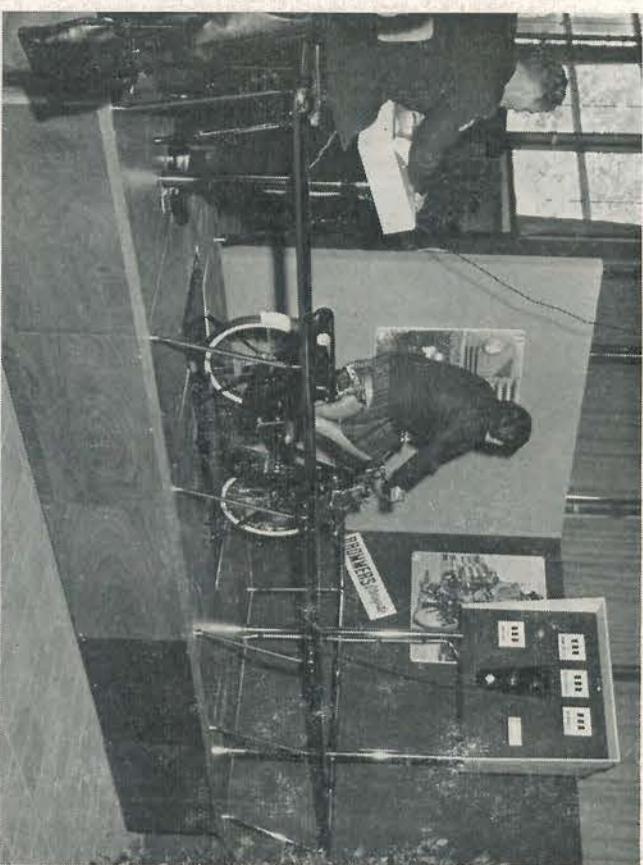
Het idee leefde reeds lang bij de politie in Rotterdam. Het werd door onze Solex-verkoop- organisatie R.S. Stokvis & Zonen bij ons binnen gebracht en vond ommit- delijk bij onze directe werklank. Na enige be- sprakingen door onze af- deling Verkoop met Stok- vis en de politie-autori- teiten werd definitief be- sloten het algemeen stre- ven naar een Veiliger Verkeer te steunen en het bedoelde apparaat te ont- werpen, te bouwen en aan de politie beschik- baar te stellen.

Bij Van der Heem werd de heer C. M. van der Linden van het La- boratorium Elektronische Apparaten aangezoekt en bereid gevonden om dit ter hand te nemen.

Door avond- (en nacht-) werk en dank zij de en- thousiaste medewerking van alle betrokken adde- lingen is het gelukt deze prestatie in een tijdvak van nauwelijks vier maanden te leveren. Een prestatie die ook de leverancier van het me- chanische gedeelte geldt — de firma Bejah (Ben Jansma) te Hardenberg. Door nauwe contacten, soepel samenstel en zeer veel enthousiasme is het idee werkelijkheid ge- worden.



Mevrouw H. A. Toxopeus-Hulkes, echtgenote van de minister van binnen- landse zaken, die de beurs officieel heeft geopend, kwam tijdens haar rondgang langs de stand van het Verbond voor Veilig Verkeer en concentreerde zich op de reactietest op de Solex-tester.



De agent van politie geeft instructie; de jongedame op de Solex kijkt gespannen naar de lampjes op het instrumentenpaneel en zal zodra de rode lamp gaat branden uit alle kracht remmen.

## WAT ZIT ER ACHTER HET INSTRUMENTENPANEEL

Het leek ons voor de liefhebbers interessanter iets over het elektronische gedeelte van de tester te vertellen. Wij hebben de heer C. M. van der Linden bereid gevonden dit te doen en laten hem verder aan het woord.

Voor het verkrijgen van de gewenste snelheid, afstand- en tijndindicaties wordt gebruik gemaakt van units uit de reeds bij Van der Heem ontwikkelde elektronische tellers en cijferindicatiekasten. De cijfers zijn afleesbaar in cijferbuisen, waarin de getallen van 0 tot 9 achter elkaar zijn aangebracht.

Indien op een van deze getallen een spanning wordt aangesloten, licht het betreffende getal op en wordt duidelijk afleesbaar, terwijl de andere getallen praktisch niet zichtbaar zijn.

Voor het verkrijgen van de snelheid- en afstandindicaties is een schijf met 100 gaatjes gekoppeld met de aandrijfrol, zodat bij één omwenteling 100 maal een op een foto-elektrische cel gericht lichtstraal wordt onderbroken. De diameter van de rol is zo gekozen dat de omtrek een meter is, dus bij 100 pulsen uit de foto-elektrische cel is een afstand van een meter afgelegd.

De snelheidsindicatie ontstaat nu door een pulssteller te laten meten hoeveel pulsen er per seconde worden afgegeven b.v. bij 36 km/uur moet dit zijn

$$\frac{3600 \text{ seconden}}{36.000 \text{ m. x } 100 \text{ p.}} = 100 \text{ pulsen/sec.}$$

Er wordt niet gedurende een seconde geteld, maar slechts

$$\frac{36}{100} \text{ sec., dus de indicatie wordt dan}$$

$$\frac{100}{36} \times 1000 \text{ pulsen} = 360 \text{ pulsen.}$$

## VERVOLG VAN PAG. 1

de normale remweg op het instrumentenbord aflezen.

Aan de hand van deze cijfers, die u op een speciaal formulier genoteerd krijgt, kunt u nagaan welke afstand er dus nodig is om bij een bepaalde snelheid tot stilstand te komen.

Of u de voorrem, achterrem of beide heeft gebruikt is eveneens af te lezen.

## PARKEREN SATURNUSSTRAAT

De directeur van de INRICHTING TOT HET UITGEVEN VAN BOEKWERKEN rijp onze tussenkomst in ten aanzien van het volgende:

Verscheidene automobilisten onder ons personeel blijken hun wagen tijdens onze werkuren te parkeren voor het gebouw van deze naast de kantine van onze Kas-tentfabriek gevestigde dienst van het departement van Defensie. Zulkis zeer tot ongerief van de talrijke automobilisten die dagelijks dit bedrijf bezoeken en zich dan genoodzaakt zien op vaak grote afstand een plaats voor hun auto te zoeken. Bovendien komt het herhaaldelijk voor dat de regeling bij deze instelling komende grote vrachtwagens met aanhangwagen niet dan met de allergrootste moeite, ja soms zelfs in het geheel niet, de expeditie-afdeling kunnen inrijden.

Gaarne brengen wij het verzoek van genoemde directeur over bij het parkeren in de Saturnusstraat het straatgedeelte voor de huisnummers 16 en 18 vrij te laten. Naast een vorm van dienstbetoon mag inwilliging van deze wens, gezien de kans op beschadiging door de zware in- en uitrijdende vrachtwagens, tevens als een eigen belang worden aangemerkt.

## KRO-TV-concert

Het programma van het Amsterdams Kunstmaandorkest onder leiding van Anton Kersjeld — **zondag 14 oktober aansluitend** — **zondag 15 oktober** in deze serie dit seizoen — werken van W. A. MOZART.

Uitgevoerd zullen worden: de concertaria's "Bella mia fiama" en "Alcandro lo confesso" en de serenade nr 6 (Serenata Notturna).

De aria's worden gezongen door de sopraan Erna Spoorrenberg.

Het concert begint om 21.30 uur. Belangstellenden voor deze uitvoering moeten om 21.15 uur in het Ontspanningsgebouw aan de Saturnusstraat aanwezig zijn.

De extra HTM-bussen (lijn 30) vertrekken: 20.45 uur van het Hollandse Spoor naar de Saturnusstraat en 22.30 uur van de Saturnusstraat naar het Hollandse Spoor.

Gratis toegangsbewijzen zijn verkrijgbaar bij de afdeling Public Relations (toestel 522).

Hartelijk dank aan allen die hebben medegewerkt om de viering van mijn 25-jarig jubileum onvergetelijk te maken.  
F. B. van Geffen,  
Ink. Goed, controle.



Het mannenkoor in Sterren stralen overal.



De finale.

## BONTE AVOND

### WERD

## GROOT SUCCES



Voor een komische noot zorgden Limpie en Plakkie.



The crazy musicals.



Een van de tekeningen van de filmpuzzel wordt het publiek getoond.

Dit jaar werden in tegenstelling tot voorgaande jaren onze bonte avonden bij de opening van het nieuwe winterseizoen gegeven en wel op donderdag 27 en vrijdag 28 september.

Het blijkt toch wel dat dergelijke avonden bij ons personeel altijd goed in de smaak vallen en onzes inziens terecht. Het is elk jaar weer opmerkelijk te ervaren hoe regisseur Koopman het aanbod van amateurs, waarin een bepaalde variatie zit, tot een programma weet samen te voegen zonder dat men de indruk krijgt dat het niets met elkaar te maken heeft.

De draad die door het hele programma liep kunnen wij ontleenen aan de titel van het geheel, namelijk Cinelaria. Het stelde dus een filmprogramma voor dat groten-deels niet op de filmband werd gebracht, gedeeltelijk echter wel en daarbij waren beslist goede vondsten.

Wij maakten de tweede uitvoering mee en konden constateren dat het programma met enthousiasme en zover de beperkte middelen achter het toneel dat toelieten met vaart werd gebracht. Uiteraard maakte het ene nummer meer indruk dan het andere, maar dat is bij elk programma zo. De ruim 90 amateurs die hier lieten zien wat zij als vrijetijdsbesteding doen, hebben in elk opzicht eer van hun werk gehad en een volle zaal

ruim 2 uur enthousiast bezig gehouden.

Na het openingsnummer, de Cinelaria-tune, die gebracht werd door ons mannenkoor en een aantal meisjes in de rol van revuesterretjes volgden twee nummers waaraan enkele leden van de VDH-toneelclub hun medewerking verleenden. De dirigent van ons mannenkoor, Harry Holtman, gaf een pianosolo van filmmelodieën en begeleidde een van de solisten, Dinitie Romijn. Weer volgde een nummer van twee leden van de toneelgroep, waarop de puzzel van deze avond volgde, namelijk vijf getekende portretten van filmsterren waarvan men de naam moest raden. Dat de tekenaar hiervan Dalt Wisney, of voor insiders Ben Vroklage was, behoeft nauwelijks betoog.

Ons balletgroepje danste vervolgens de Charleston en het eerste deel voor de pauze werd besloten met zang door de heer Eradus en het mannenkoor met Dinitie Romijn in Sterren stralen overal.

Na de pauze werd zowel door het ballet, leden van de toneelclub, de solisten en niet te vergeten ons mannenkoor nog een aantal nummers ten beste gegeven, waarvan wij de opsomming niet zullen geven.

Een goede vondst vonden wij het nummer Nederland—Waterland, gezongen door ons mannenkoor met een op het

zelfde moment vertoning van bepaalde filmbeelden uit ons land. Ook het laatste nummer vlak voor de finale gebracht door the Crazy Musicals deed het goed bij het publiek; deze meneer en mevrouw (de laatste bleek achteraf ook een meeneer te zijn) zongen zonder enig geluid te produceren allerlei moderne liedjes, die achter het toneel vanaf de band werden gedraaid. Vooral de echte meneer beschikte over een prima mimiek.

Wij zouden ons verder van lovende of minder lovende woorden over elke medewerker individueel willen distancieren, omdat het naar onze mening niet juist is het programma niet in zijn geheel te bezien. Het is immers een bonte avond.

In het geheel bezien dus hebben wij ons — en wij kunnen rustig stellen de overgrote meerderheid van de aanwezigen — prima geamuseerd. Er zat een goed verband in het geheel en er waren enkele verrassende vondsten, zoals het reclameprogramma dat in de pauze werd gedraaid.

Het was de tiende bonte avond en persoonlijk hopen wij dat er nog vele van dergelijke programma's in de komende jaren te genieten zullen zijn.

Vervolg pag. 4 kolom 1

## Geslaagd voor:

Arbeidstechniek I: H. de Jong, H. Dijkstra en W. J. M. Trimbos, alle werkzaam te Sneek.



## NIEUWE APPARATEN VRAGEN ONZE AANDACHT

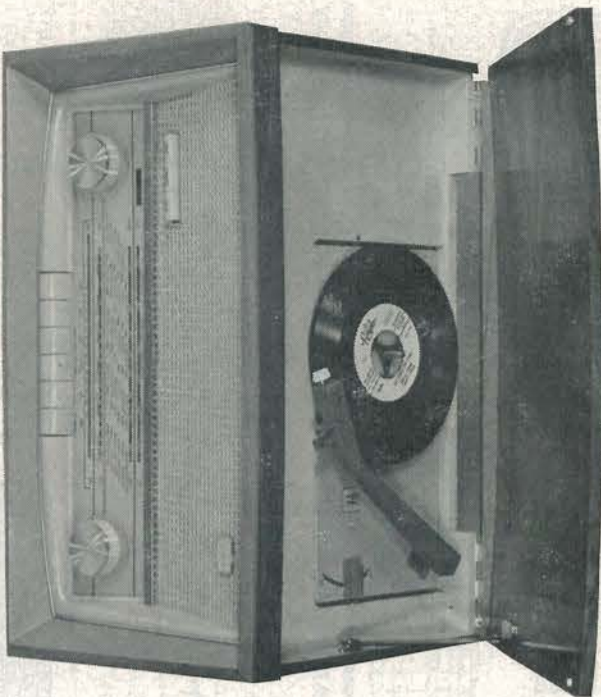
Sinds kort zijn drie nieuwe apparaten verschenen, die wij hieronder in het kort beschrijven.

### RA 635 PS — radiogramfooncombinatie

Dit toestel is voorzien van een ingebouwde platenspeler. De platenspeler wordt afgedekt door een flauw gebogen houten deksel. De platenspeler heeft vier snelheden. Door de speciale sleuf in de achterzijde van de kast is het mogelijk platen tot een diameter van 30 cm af te spelen. Het radiogedeelte is praktisch gelijk aan de RA 635. De toon kan bovendien door een toonbalans nog eens extra worden ingesteld. De platenspeler is geschikt voor het afspeelen van stereogrammofoonplaten, maar even goed te gebruiken voor mono. Bij stereo afnemen dient een extra versterker te worden aangesloten. Afmetingen: 50 x 31 x 29 cm.

Prijs: f 418,— (natuur f 426,—).

### IEETS APARTS



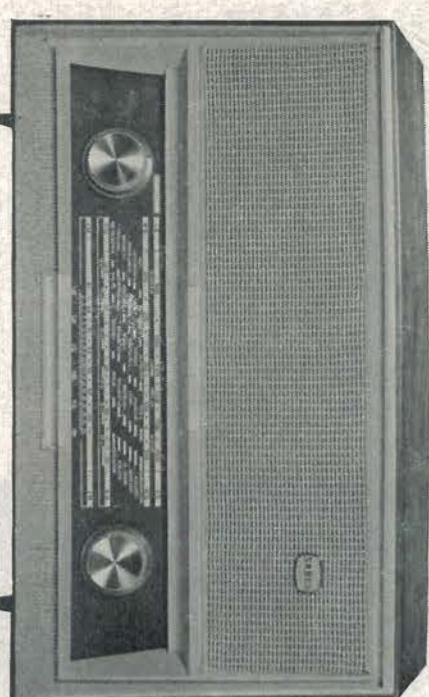
### RA 635 — radiotoestel

Een toestel uit de middenprijsklasse, dat als opvolger van de RA 625 beschouwd kan worden. Allereerst valt hiervan de fraaie notenouten kast op (zowel in hoogglans als naturel verkrijgbaar). Het front is van zachthout polystryl, dat samen met het luidsprekerdoek aan het toestel een gedistingeerd karakter geeft. Opvallend is tevens de donkerbrune schaal met crémekleurige aanduiding van stationsnamen.

Het toestel is voorzien van vier golfbreken, te weten: FM, MG, LG en KG. De breken zijn in te stellen door druktoetsen. De klankkleur is naar wens in te stellen met behulp van vijf druktoetsen, te weten: jazz, spraak, concert, select en ruis. Het toestel is voorzien van aansluitingen voor: antenne, aarde, grammofoon, handrecoorder en extra luidspreker. Andere bijzonderheden zijn: afstemindicator, vliegtuigwielstemming voor de AM-bereiken, grote draaibare ferriet antenne, ingebouwde FM-antenne, speaker afmetingen 15 x 20 cm, waardoor een goede geluidswaergeving wordt bereikt. Afmetingen: 53 x 39 x 20 cm.

Prijs: f 298,— (natuur f 306,—).

### GROTE KLASSE



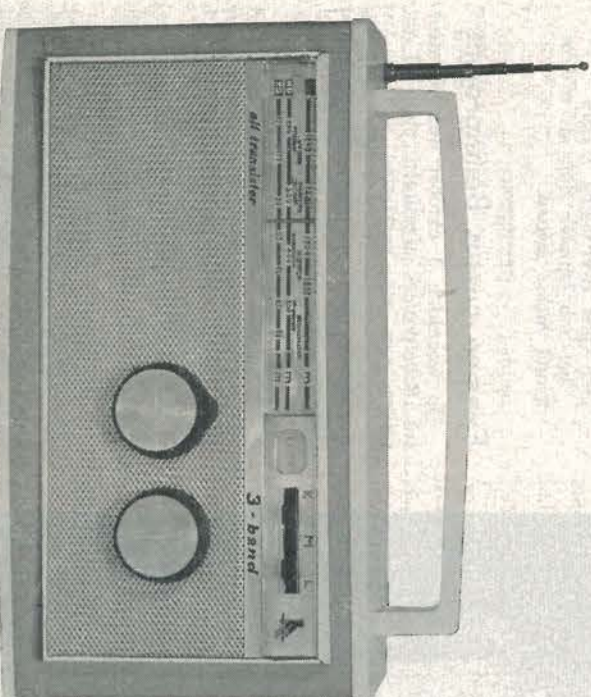
### RP 563 — portableradio

Een interessante portable is aan de steeds verder uitbreidende range toegevoegd. Deze portabla heeft drie golfbreken, te weten: LG, MG en KG. De praktische weglaphare draagbeugel zoals u die reeds bij de RA 620 P kende, is hier eveneens toegepast. Het metalen huis is bekleed met het zogenaamde skimplaat, te verkrijgen in de kleuren maisgeel, korralrood en skyblau. Opvallend is voorts de schaal waarop door frisse kleuren de golfbanden duidelijk staan aangegeven. De golfbreken worden door een schuifschakelaar, die in de schaal is opgenomen, ingesteld. Voor het KG bereik is een telescoopantenne aangebracht; voor de MG en LG is een ferrietantenne ingebouwd.

Vooris is de zogenaamde aan/uit-indikator opmerkelijk. Zodra de volumeregelaar naar rechts gedraaid wordt, verschijnt een rood vlammetje achter deze knop, waardoor duidelijk te kennen gegeven wordt, dat het toestel „aan“ staat. Dit voorkomt onnodig leeglopen van de batterijen. Die batterijen zijn snel en handig te verwisselen.

Door de 10 x 10 cm speaker van uitstekende kwaliteit en 400 mWatt output is de geluidskwaliteit zeer goed te noemen. Bovendien is een toonloets aanwezig. Het toestel heeft 7 transistors en 2 dioden en is voorzien van oortelefoon- en buitenantenne-aansluiting. En dat alles voor slechts f 165,—.

### OPMERKELIJK



## EEN BEZOEK AAN DE FOKKERFABRIEKEN

Voor velen — en vooral de ouderen — roept de naam Fokker nog altijd de herinnering op aan de man wiens naam onverbrekelijk met onze luchtvaart is verbonden. Noemen we in één adem de onvergeterlijke Plesman, dan eren twee mannen die de nationale burgerluchtvaart van een klein hand als het onze tot grote hoogte hebben gebracht.

Op uitnodiging van de Fokker-fabriek, heeft een groep deelnemers van de cursus „Metaalkunde“, aan de T.H. in Delft, het genoegen gehad een excursie te maken naar de Fokker-fabrieken bij Schiphol. Uw verslaggever wil van deze leerzame dag iets meer vertellen.

Laat ik dan beginnen met een historisch overzicht van het ontstaan en de groei van de Fokker-fabrieken. Anthony Fokker werd in 1890 in Haarlem geboren en was al vroeg bezeten door zijn hebbertij: vliegen en vliegtuigbouw! In 1911 behaalde hij in Duitsland zijn vliegbevel en construeerde met succes jachthelptuigen die over uitzonderende kwaliteiten beschikten.

### Historisch overzicht

Na de 1e Wereldoorlog komt Fokker naar Nederland terug en richt in de (thudelijke) gebouwen van de in 1919 gebouwen Eerste Luchtvaart Tentoonstelling Amsterdam (E.L.T.A.) de N.V. Nederlandse Vliegtuigfabriek op. (Aan de Paverweg in Amsterdam Noord). Fokker was niet alleen een bekwaam vlieger; hij was bovendien een gedurfd vliegtuigbouwer. Hij was de enige die vliegtuigrompen bouwde uit aan elkaar gelaste naadloze stalen buizen, bespaarden met doek.

Tussen het eerste verkeersvliegtuig van 1919, de F 11 en de F 27, de Friendship, het grote succes van de na-oorlogse Fokker-fabrieken — die inmiddels het prei-



De gevulde en met aluminium „deken“ overtrokken lading wordt in de autochaaf gereiden.

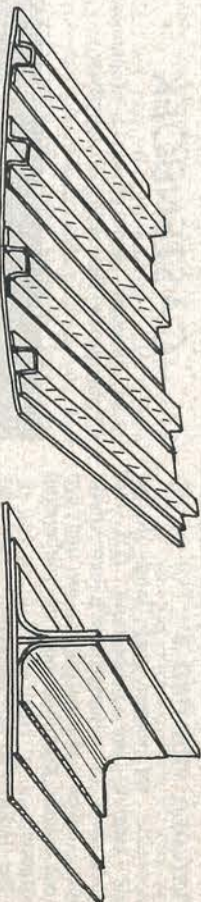
kaar „koninklijke“ hebben verkregen — liggen tientallen jaren waarin Fokker-vliegtuigen als voorbeelden van betrouwbaarheid over de hele wereld werden en worden gebruikt.

### Hogere eisen

Als de snelheden groter en de eisen van sterkte en veiligheid van de toestellen hoger worden, moet het met limmen bespannen vliegtuig plaats maken voor het

geheel metalen en gaat ook Fokker in 1934 tot de bouw daarvan over. Dat metaal moet licht en sterk zijn en het is de verdienste van de ontdekker Willem 1906, dat dit metaal een legering van aluminium zou worden. De hardheid van een bepaalde aluminium legering bekeerd als duraluminium, neemt sterk toe na verhitting tot 500° C. en daarna afgeschikt in water. In de metaalkunde noemt men deze bewerking: **dispersie-harding**, de hardheid, rekgers en treksterkte nemen voortdurend toe gedurende een bepaalde tijd. Een groot nadeel was in de beginperiode de grote corrosie-gevoeligheid (aanastang door vocht of chemicaliën) van duraluminium, maar ook dit is overwonnen.

De 2e Wereldoorlog en de bezetting zijn voor de Fokker-fabrieken een ramp. De Duitsers nemen er intrek en de R.A.F. probeert er haar bommen op kwijt te raken. Nooit zal uw verslaggever vergeeten



Wor-beelden van gelijmde onderdelen.

hoe in 1944 de Fokker-fabrieken met touw, boord, hout en verf tot een vriendelijk, warm, compleet met dorpskom en kerke, waren gecombineerd.

### Volop activiteit

Na de oorlog komt er weer snel leven in de troosteloze ruïne en het blijft al spoedig nodig naar grotere ruimte uit te zien. En zo komt het dat de hoofdzetel van de Fokker-onderneming in 1951 op Schiphol wordt gevestigd, een plaats die de hartslag van het moderne fenomeen: de luchtvaart, niet beter kan weergeven. Er is volop werk aan het schroefturne-vliegtuig, de F 27, Friendship, (straks gevolgd door de F 281) en men is bezig met de bouw van de F 104 G, Starfighter, een jachthelptuig met een snelheid van meer dan 2x het geluid.

Er zijn nu 3 fabrieken: Fokker Schiphol, Fokker Dordrecht en AVIO-Diepen, met een personeelssterkte van samen p.l.m. 4500 man.

Natuurlijk is de gestadige groei van zo'n aantal Friendships in de grote montagetallen een machtig gezicht, maar het is toch niet mijn bedoeling daar lang over uit te weiden.

Veel liever neem ik u mee naar het interessante lijmproces, waarvoor een zeer grote afdeling speciaal is ingericht en waar de instructieve heer Grijffels, de chef van deze afdeling, ons de geheimen van dit lijmproces ontsluit. „Lijmen?“ zult u vragen. „We hebben toch geen houten vleugels en rompen meer?“ Heel juist, maar het gaat hier om het lijmen van aluminiumplaat, strip of profiel aan elkaar.

Een proces dat door Fokker tot in de puntjes is ontwikkeld en veel voordelen biedt boven de klinknagelverbinding.

Denkt u maar eens aan het gewicht van duizenden klinknagels! Gelijmde verbindingen zijn bovendien veel sterker dan geklonken, terwijl ook de bestandheid tegen trillingen veel groter is.

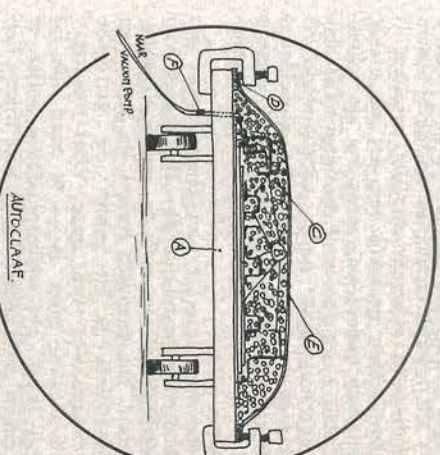
We zullen dat lijmen eens van nabij bekijken en vragen ons eerst af: wat wordt gelijmd en hoe zien de onderdelen eruit? Welnu, de romp en vleugels van een vliegtuig moeten sterk zijn, met als eerste eis dat aan de **buitenkant** alles glad moet zijn (denk aan de luchtweerstand). Dat betekent dat alle versterking aan de binnenkant zit. En zo'n binnenkant is dan meestal nog gebogen. Dat betekent dat de lijmen onderdelen allerlei grillige vormen hebben en nadat de vloeibare lijmis aangebracht, **onder druk** moeten blijven om de lijm gelegenheid te geven „af te harden“. Als lijm wordt een kunststof Redux gebruikt, die gewoon met de kwast wordt aangebracht.

Maar voordat het zover is moeten de aluminiumplaten en onderdelen een uitvorige voorbehandeling hebben om de corrosiebestendigheid en lijmhechting te bevorderen. Deze voorbehandeling omvat liefst 8 behandelingen, hoofdzakelijk in

speciale baden, van dampontvetten tot drogen.

### Moderne methode

En dan komt de methode die het mogelijk maakt onderdelen van welke willekeurige vorm ook stevig onder druk en in een bepaald temperatuurgebied te houden. In bijgaande figuur en foto zien we een voorstelling van het proces. (A) is een platte wagen van grote afmetingen



waarop een groot aantal te lijmen onderdelen (B) wordt geplaatst. Het zal duidelijk zijn, dat al deze onderdelen voor hun plaatsbepaling t.o.v. elkaar van gaatjes en centreepenmetjes zijn voorzien die tot na het afhanden van de lijm, de onderdelen op hun plaats houden. Als de wagen geheel gevuld is, wordt de lading „overgoten“ met aluminiumgrint (C) aluminium in korrelvorm van circa 5 mm. Vervolg pag. 4 kolom 1

## PUZZEL

Nr 87

A	-	B	=	C
+				
D	X	E	=	FG
=				
H				I

In de 2 linkse figuren moeten de letters door cijfers worden vervangen: elke letter staat voor een bepaald cijfer. De juiste oplossing geeft zowel horizontaal als verticaal goed kloppende uitkomsten.

		X		=
	-			
		X	+	=

IC	:	FC	=	J
----	---	----	---	---

In de 2 rechte figuren moeten in de open vakjes de cijfers van 0 tot en met 9 worden geplaatst. Alle cijfers moeten worden gebruikt en slechts eenmaal geplaatst en wel zodanig dat de horizontale en verticale rekenommen kloppen.

Voor een goede oplossing van al de figuren zijn de volgende prijzen beschikbaar: 1e prijs f 15,—, 2e prijs f 10,—, 3e prijs f 7,50, 4e, 5e en 6e prijs f 5,—.

Oplösungen moeten uiterlijk woensdag 24 oktober a.s. in het bezit zijn van mejuffrouw Hartstucker, redactie VDH-tje.

		X		=
	-			
		X	-	=



Woensdag 17 oktober a.s. mag de heer W. J. C. Dobbe, Plaatbew. Den Haag, zich jubilaris noemen. Hij is dan 12½ jaar in onze dienst. Gefeliciteerd.

## PARIS VOUS PARLE...

„Een bekende radiobuik van Jan Brussel" zegt u? Inderdaad, maar kunt u deze drie woorden in het Nederlands vertalen?

Als u deze vraag met „neen" moet beantwoorden raden wij u aan mee te doen aan de cursus

**Frans voor beginners.**  
Leraar: de heer J. Verbrugge.  
Aanvang: zo spoedig mogelijk.  
Tijd en plaats: een uur per week, direct na werktijd, in het bedrijf.

Kosten: f 9,— per maand, waarvoor subsidie uit het Studiefonds kan worden aangevraagd.

Let wel: dit is dus een cursus voor hen die nog niets — of heel weinig — van de Franse taal kennen.

Een prachtige kans om een basis te vormen voor verdere taals studie.  
Opgaven bij de heer G. C. Koopman, afd. Opleiding, vóór 20 oktober a.s.

## Gefeliciteerd!

**GEBOREN**  
Den Haag: Frederica L. W., dochter van W. Schalks, Bewakingsdienst, d.d. 25-9-1962.  
Utrecht: Henricus M., zoon van F. A. Goovaerts, Trano-montage, d.d. 21-9-1962.  
Utrecht: Anne M. G., dochter van P. Spruiel, Montage Keutseke, d.d. 5-9-1962; Sandra H., dochter van W. Ph. Offerbeek, Montage Keutseke, d.d. 8-9-1962.



De chef van de afdeling Interne Controle Den Haag, de heer P. A. de Gruyter, is woensdag 17 oktober a.s. 12½ jaar bij ons bedrijf werkzaam. Onze gelukwensen.

Vele medewerkers van het bedrijf Maanweg hebben, toen zij 's avonds hun fiets uit de rijwielstalling haalden, zich afgeraagd wat de graafwerkzaamheden tussen de rijwielstalling en de Gereedschapsmakerij te betekenen hebben.

De verontwaardiging dat wij garages gaan bouwen voor ons personeel is niet juist. Deze geul wordt gekend.

H. Bakker, Huistestings.

**het V.D.H.-tje**

Redacteur  
C. SCHREVEL  
Nr 762  
19 oktober 1962

WEEKLIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGaan VAN DER HEEM N.V. EN AANVERWANTE BEDRIJVEN - DEN HAAG, UTRECHT EN SNEEK.

## IS DAT WEL BELEEFD...?

Uit de enquête over het VDH-tje, die wij enkele jaren geleden hielden, bleek de redactie onder andere dat de lezers graag bedrijfsnieuws lezen, maar ook dat zij in ons personeelsorgaan weinig stukjes willen zien die wat wij zouden kunnen noemen een moraliserend karakter hebben. Geen stukjes dus waardoor u u op uw vingers getikt voelt en er dan vriendelijk bij verteld krijgt hoe je het beter kunt doen.

Hoewel er niet altijd genoeg bedrijfsnieuws is om het gehele VDH-tje te vullen, doet de redactie toch haar best u van de belangrijkste gebeurtenissen op de hoogte te houden. Wij zijn ook echt wat minder stukjes gaan publiceren, waardoor sommige lezers zich op de vingers getikt zouden voelen.

Toch heeft dit artikel indrukwekkelijk de bedoeling wel op een aantal vingers te tikken en wij zetten deze waarschuwing in het begin, zodat u, als u er niet van gediend bent, de rest van het verhaalje ongelezen kunt laten.

Om maar meteen met de deur in huis te vallen, wij vinden het bepaald onbeleefd als wij, zoals wij dat laatst weer op onze beide bonte avonden ondervonden, tientallen mensen voordat de bijeenkomst afgelopen is zien weglopen, omdat zij zo

nodig weg moeten. Deze mensen zijn in gedachten zo druk bezig om de tram van 10 minuten eerder te kunnen halen, dat zij vergeten dat zij niet alleen in de zaal zijn en dus met hun opstaan en lawaai maken, hun heen en weer lopen enkele honderden mensen storen, die wel tot het allerlaatste punt van het programma aandachtig blijven.

Nu willen wij er direct bij opmerken dat wij het vroeger weglopen niet alleen op avonden bij Van der Heem warmen men. Iedereen zal het wel eens opgevalen zijn dat het ook bij het uitgaan van een voetbalwedstrijd, het verhalen van een schouwburg of bioscoop, ja zelfs bij het verlaten van een kerk voorkomt.

Wij zijn eens wat nader gaan letten op deze figuren, om te kunnen ontdekken wat eigenlijk de beweegredenen zijn voor deze bijna beangstigende geïmpulsie waarmee men plotseling weggaat. Daarbij is het ons opgevallen dat de meerderheid van deze mensen ook degenen zijn die veel vroeger dan men zou verwachten aanwezig zijn op de plaats van het gebeuren. Verschillende vroeg aanwezige bezoekers van onze bonte avonden bleken de 'hardlopers' te zijn bij het einde van het programma. Wij zijn niet zover gegaan om de hardlopers te vragen waarom zij

zo'n haast hebben, omdat wij verwachten dat wij enkele pracht smoesjes als excuus te horen zouden krijgen.

De oppas voor de kinderen moest zo nauw mogelijk naar huis; ik moet uitkijken dat ik mijn aansluiting niet mis, enfin, wilt u zelf maar aan.

Wij geloven niet zo erg in het merendeel van deze excuus, vandaar dat wij ze als smoesjes betitelen. Wij zagen namelijk oudere mensen vroeger vertrekken, die geen kleine kinderen meer thuis hebben — dus ook geen oppas — en er waren er die niet met de tram of bus naar huis gaan, maar met de auto.

Versta ons wel, wij willen beslist niet beweren dat er onder de haastigen niet enkelen zouden zijn, die daarvoor wel een geldig excuus hebben, maar daarvoor is dit stukje dan ook niet bedoeld. Het is bedoeld om degenen die geen excuus hebben erop te wijzen dat zij, evenals de eenwijge teleaankomers onbeteld zijn en hun door middel van dit stukje te vragen in het vervolg, ook buiten Van der Heem, hun gedragwijze te herzien. De tweede bedoeling waarom wij dit onder de aandacht brengen is het feit dat vele belangstellenden voor het hele programma zich zodanig getergd hebben dat ons vragen bereiken hier iets tegen te doen. Welnu, 'hardlopers', de daad is nu aan u!

## FAMILIE-EXCURSIES DEN HAAG

Indien hiervoor voldoende belangstelling bestaat ligt het in de bedoeling in Den Haag binnen afzienbare tijd wederom te starten met enkele familie-excursies.

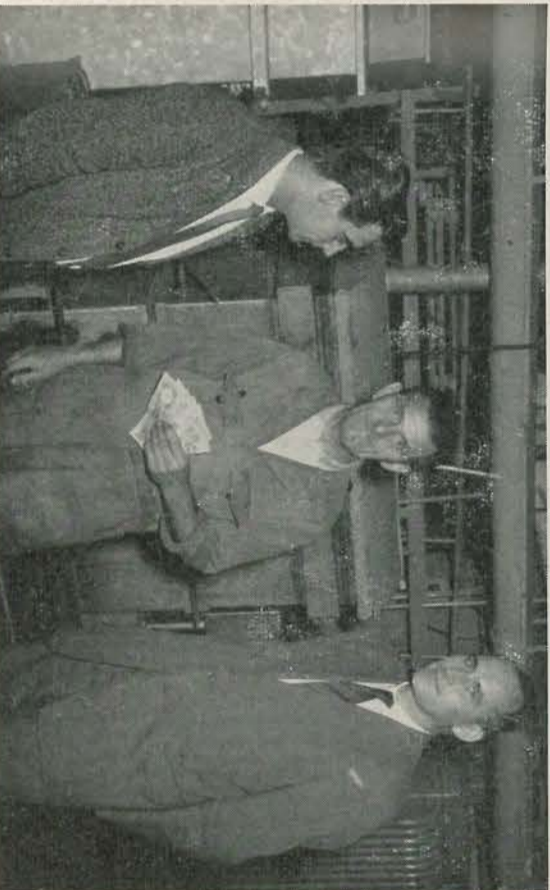
Indien u hieraan wilt deelnemen, kunt u zich hiervoor opgeven bij uw tijdschriftver of bij de administratie van afdeling Arbeidszaken (toestel 431).

Zoals bekend worden de familie-excursies gehouden op vrijdagmiddag, waarbij u 2 familieleden mag meebrengen. Op de middag van de excursie wordt vanaf 1 uur verlof rekening fabriek gegeven.

## Woningaangelegenheden

In verband met de aard van de functie van de heer J. H. Stal, Personeelszaken Den Haag, waarbij deze door de nodige contacten buiten het bedrijf veelal afwezig moet zijn, lijkt het ons nuttig spreken uen bekend te maken, waarop belanghebbers de heer Stal heijzij telefonisch kunnen bereiken, hetzij hem persoonlijk kunnen bezoeken.

Deze tijden zijn:  
dagelijks van 8.30—9.30 uur en van 16.45—17.18 uur,  
over het algemeen ook tijdens de pauzes.



Donderdag 4 oktober was voor de heer Lijffijt uit Utrecht een 'grote' dag: f 240,— ontving hij voor het door hem ingezonden idee, waarbij hij voorstelde het residu van gedestilleerde per bij een volgende destillatie opnieuw mee te destilleren, waardoor een grote besparing aan perchoor wordt verkregen.  
Op de foto staan v.l.n.r. de heren Ridder, chef afdeling Nabewerking, de inzender en ir Keuning, bedrijfsleider.

## De Europese integratie en postzegels

Na Lichtenstein zullen wij nu de gang van zaken in Griekenland eens onder de loep nemen. Daar dit land een oplage van 450.000 series bekend had gemaakt, werd ook voor deze serie het eerste gevreesd. De Griekse PTT besloot gezien de grote vraag de oplage bij wijze van uitzondering niet onaanvaardig te verhogen, tot ruim 1 miljoen series. Later bleek echter, dat men van een „tweede druk“ moest spreken, want de zegels die het eerst werden afgegeven waren gedrukt op papier met het watermerk kroon.

Hetzelfde papier werd voor de tweede oplage gebruikt, doch men legde de velen andersom in de drukpers, zodat het watermerk omgekeerd stond ten opzichte van het zegelbeeld. Men spreekt dan van kopstaand watermerk.

De meeste verzamelaars wilden dus twee sets van deze zegels hebben, waardoor de prijs engemate aantrok. Gelukkig niet al te veel, want voor ongeveer f 5,— heeft men beide stellen. Van de andere landen waren de zegels in ruime mate verkrijgbaar, ofschoon het met de aflevering b.v. in ons land de eerste dagen niet vlot ging. De vraag was groter dan de voorraad van de postkantoren. Dit kwam echter later in orde, dus van onze PTT niets dan goeds.

Dat de in aflevering 5 genoemde uitwasen de verzamelaars van Verenigd Europa zegels zeer ergerdend behoefte geen betoog. Deze ergernis werd nog vererpt toen bekend werd, dat het Italiaanse bergstaaf San Marino ook met een Europazegel zou komen en nog wel een van liefst 300 Lire, dat in vellefjes van zes stuks werd gedrukt. Tot kookpunt steeg de ergernis toen bleek dat de gehele oplage door een aantal, voornamelijk Italiaanse, handelaars was opgekocht. In plaats van te spreken van een Europa-uitgifte kan men beter van een zweideluifte spreken. Enige dagen na de uitgifte op 20 oktober was ik in Luxemburg en zag daar het vellefje in de etalage van een postzegelhandelaar staan voor Brits. 3500,—, dus ongeveer f 270,— in Nederlandse munt. Ik dacht toen: wat



5 bankbiljetten verdient, omdat uit een drukruk nog iets te maken was. Dat was geen kleinigheid, waarvoor de heer W. J. Dobbe, werkzaam op de afdeling

## BINNEN IS BINNEN

Plaatsbevoegd Den Haag, bij ir. Borjels moest komen. f 140,— lag er op hem te

wachten en het opgewekte gezicht waarmee hij het u allen toont, is wel een bewijs dat hij met deze beloning voor een idee zeer ingenomen is.

heeft zo'n dwergstaafje, dat zich zelfs nog aan de eenheid van Italië heeft weten te onttrekken, nu met een Verenigd Europa te maken? Enfin het is geen uitgifte in CEPT verband en behoort dus in een V.E. niet thuis, hoogsens als meeloper of zoals men ook wel zegt „sympathie-uitgifte“. In dit geval dan echter sympathie voor de schakel van San Marino.

Over de particuliere uitgiften van de Engelse Kanaalhandies Lundy, Sark en Jethou wil ik niet veel zeggen. Dit zijn geen door de UPU (Union Postale Universelle) erkende postzegels en in het international verkeer niet geldig. De eigenaars van deze eilanden mogen met toestemming van de Britse PTT op hun eiland een eigen postdienst onderhou-

den en daarvoor zelf zegels laten drukken. Voor verdere verzending moeten echter gewone Engelse zegels op de brieven worden geplakt en mogen de particuliere uitgiften niet aan de voorzijde van de brieven worden gehecht. Dit moet op de achterkant geschieden, zodat geen alsstempling met een officieel Brits stempel mogelijk is, waardoor wordt voorkomen, dat deze zegels toch een min of meer officieel tintje zouden krijgen.

Als u denkt, dat we er nu zijn, bent u er toch naast want binnenkort komt ook Monaco een aanval op de portemonnaie van de verzamelaars doen met de uitgifte van enige Europazegels. Maar alweer, be-

den en daarvoor zelf zegels laten drukken. Voor verdere verzending moeten echter gewone Engelse zegels op de brieven worden geplakt en mogen de particuliere uitgiften niet aan de voorzijde van de brieven worden gehecht. Dit moet op de achterkant geschieden, zodat geen alsstempling met een officieel Brits stempel mogelijk is, waardoor wordt voorkomen, dat deze zegels toch een min of meer officieel tintje zouden krijgen.

Vervolg pag. 3 kolom 1

## PROTEST

Ik veen in 't diepste van mijn kettingkast  
Om regen en om wind en alle overlast,  
Die mij en mijn veruuten hier wordt aangedaan,  
Waarom toch moeten wij hier bloot en schamel staan?  
Yreten wij danstijls trouw niet onze kilometers?  
Verdienen wij als stalling echt niets beters  
Dan paal of hek?  
Is het zo gek,  
Dat een protest opwekt uit 't diepste van ons gemoed?  
Het kan zo anders, het kan zo beter, het kan zo goed.

Maar edele berijders van deez' stalen rossen,  
Geldt het geld voor het, voor duin en bosson,  
Celdt het toech zeker ook voor Van der Heemse dreuen:  
Laat: „Opgeruimd staat netjes“ u inspiratie geven  
Om 's morgens vijf minuten eerder te ontwaaken  
En stal uw ros onder des stallings dakken.  
Zij (rossen) zullen het behoeven voor de overlast  
Belomen met genoeglijk snorren in derzeer kettingkast.  
En uw gedrag valt nimmermeer te laken.

## GEREEDSCHAPMAKERIJ „SNEEK“ IN ONTWIKKELING

Vrijdag 5 oktober j.l. was een heuglijke dag voor de vestiging in het verre Friesland. Het eerste officiële product van de gereedschapsmakerij, een stempel voor het feisen van een onderdeel uit het radio-toestel RA 635, werd met enige feestelijkheid omhuld.

Na een toespraak van de bedrijfsleider, ir. J. Peelen, bood de heer Hakze (gereedschapsmaker) de heer de Vries (algemeen) dit gereedschap aan voor gebruik in de montageafdeling. De opbouw van de gereedschapsmakerij, met steun van de heer Messing, heeft heel wat voorbereiding gevraagd en is nu ge-

proeid tot wat de tekening laat zien. De huidige uitrusting en personeelsbezetting maken het mogelijk de stempelmakerij ter hand te nemen. De heren Huizinga, Hakze en v. d. Wal zijn allen „lang, langer of langst“ (zoals ir. Peelen het uitdrukte) in Den Haag in opleiding geweest.

De heer Overloo staat de beginnende afdeling met raad en daad terzij. Een en ander betekent een flinke vooruitgang voor het bedrijf te Sneek.  
H. de Jong.



De heren Hakze (links) en De Vries in trase bevoording voor het eerste product van de Gereedschapsmakerij Sneek.

## VERVOLG VAN PAG. 2

taalt u geen hoge prijs, het zijn geen zegels in CEPT verband uitgegeven.

Wat er dit jaar te gebeuren staat is nog niet bekend, doch laten wij hopen, dat alle aan de V.E. uitgiften meewerkende postadministraties hun opslagen zo ruim houden en de zegels gedurende een zo lange tijd onbepakt aan de loketten verkrijgbaar zullen stellen, dat iedere speculatie bij voortbat tot mislukken is gedoemd. Dan zal dit in miscrediet gerakte verzamelgebied zich herstellen. Postzegeluitgiften die ten doel hebben de Europese eenheidsgedachte te verspreiden en te stimuleren mogen niet misbruikt worden om speculanten in korte tijd rijk te maken.

Het is verheugend, dat vele verenigingen van postzegelverzamelaars zich tot de CEPT hebben gewend met het verzoek om maatregelen te nemen tegen toestaan den zoals die zich in 1961 hebben voorgedaan. Ook hebben vele bonafide handelaars in de filatelistische bladen stelling genomen tegen de genoemde gang van zaken; laat ons erop vertrouwen dat dit succes zal hebben.

## OOK NIET TE VERSMADEN

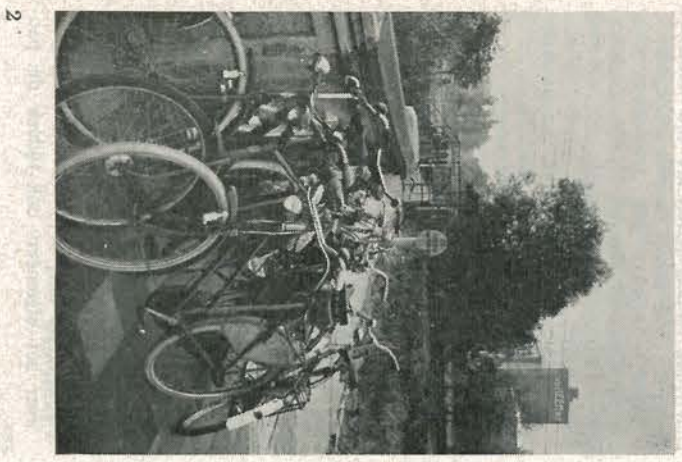
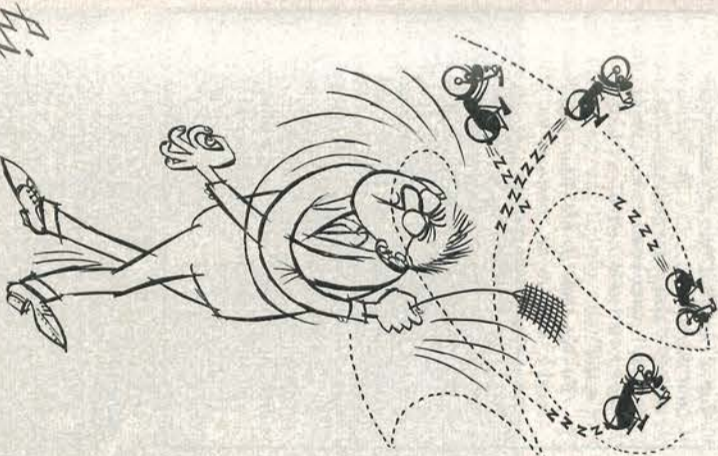
Op andere pagina's in dit nummer vindt u met foto's geïllustreerd een twetaal indecënheloning van ieder meer dan f 100,—. Een verheugend verschuifsel dat de ideecëncmissie zulke grote beloningen kan uitreiken. Beslist niet minder belangrijk — al zijn ze dan stuk voor stuk kleiner — zijn de ideecënheloning die wij u hieronder noemen. Ze komen wel niet boven de f 100,— uit, maar bedragen bij elkaar toch het respectabele bedrag van bijna f 400,—. We vermelden de gelukkigen dus graag en feliciteren ze van harte.

### MAANWEG

J. D. M. Vincenten, Voormontage T.C., f 65,—  
Uw voorstel behelsde het bij het monteren van speciale draadboomen voor de startfighter gebruik maken van bepaalde klemmen.  
J. Crama, Galvano, f 54,—  
Door uw voorstel bleek dat bij het werken van bepaalde onderdelen met hetzelfde kwaliteitsresultaat één bewerking kon worden bespaard.  
J. G. de Vos, Lakmagazijn, f 50,—  
We durven bijna te zeggen: Zoals gebruikelijk ontdekte u een patij lak die weer direct bruikbaar kon worden gemaakt door toevoeging van een bepaalde verdunning.  
W. Visser, Magazijnen, f 25,—  
U ontdekte dat als wij een bepaalde koker 1 mm korter lieten afsteken er uit een staaf materiaal 4 in plaats van 3

### KAARTEN FILMAYOND

De door de VDH-smaffingroep te organiseren filmavond op vrijdag 26 oktober a.s. brengen wij u nog even onder de aandacht. In de kantine van de Kastenfabriek zal een 5-tal speelfilms worden vertoond. Kaarten voor deze avond zullen dinsdag 23 oktober gedurende de pauzes in beide kamines verkrijgbaar zijn.



## IN VOORBURG STAAT EEN HUIS

Wel meer ook, zult u zeggen als u deze aanhef leest. Wij hebben echter een speciaal huis op het oog, n.l. het Kinderelhuis „Vliet en Burch" van het Leger des Heils, waar kinderen worden verzorgd, die op de een of andere wijze niet thuis kunnen zijn, ja in veel gevallen helemaal geen thuis hebben. 't Is gelukkig dat er dan voor deze kinderen tehuzen zijn als het door ons bedoelde, waar zij liefderijk worden opgenomen en opgevoed.

Nu bestaat in ons bedrijf reeds jaren de gewoonte om voor deze kinderen met voor Nicolaas een feest te organiseren, waarbij alle kinderen (pl.m. 70) een cadeautje krijgen. Verschillende dingen kunnen we zelf maken zoals poppeklertjes, auto's, vertdozen, wiggles, steppes, enz. enz. maar er zijn ook heel wat speelgoederen, die gekocht moeten worden. Verschillende dames zijn reeds druk bezig in

hun vrije tijd poppeklertjes te naaien en een groepje heren o.l.v. de heer Franzen houdt zich reeds enige tijd bezig met het maken van verschillende soorten speelgoed. Dat dit geld kost zal u niet verwonderen en wij willen voor dit goede doel graag een beroep op u doen om mee te helpen de kinderen weer een feest te bereiden. Donderdag 25 oktober a.s. zullen wij daarom een collecte houden. De kinderen zullen u zeer dankbaar zijn, weest u daar van overtuigd. Zij rekenen op u!

## TAFELTENNIS TOERNOOI STOKVIS - VAN DER HEEM

Woensdag jongstleden om 17.30 uur vertrok de Haagse Van der Heem tafeltenisploeg, bestaande uit twaalf mannen naar Rotterdam voor het jaarlijkse toernooi met de tafeltenisclub van Stokvis om de Leo van der Heem wisseleker.

De ontvangst door het bestuur van de gasciub was subliem. Om eerst wat in de stemming te komen werd een aperitief aangeboden op de dakruim van het gebouw, waar van het verrassende uitzicht op de Rotterdamse havens werd genoten.

Na dit voor de Rotterdammers ontroefende ogenblik zorgde de gasciub weer voor een verrassing door onze ploeg voor een perfecte maaltijd uit te nodigen.

Vooraf men aan het eigenlijke programma toe was, hield de heer K. J. van Duren, chef Personeelszaken, een kleine toespraak. Hij legde de nadruk op een sportieve ontmoeting waarbij het winnen van de wisseleker niet de hoofdzak is en sprak de hoop uit dat dit toernooi zou mogen bijdragen tot de verleviging van de banden tussen R.S. Stokvis en Van der Heem N.V.

## Kleine belevenissen met de telefoon

Zondagmiddag, V.D.H.-vrienden, toen wij van onze wandeling thuiskwamen, schreef er iets met de telefoon niet in orde te zijn, want alle mensen die naar de Capitool-bioscoop wilden kreeg ik van de telefoon. Ik vermoed dat de telefoondraden in de knoop zijn gekomen of iets dergelijks, want bij navraag bij de afdeling storingen werd er gezegd: ja, het is een gevoelig lichtje meneer. Maar ondertussen geef ik het u te doen, want ze hebben de hele dag op: „Meneer, geef u me twee parket voor vrijdagavond",... en dat wil ik dan wel doen, maar ik heb er echt niets over te vertellen.

138 keer per dag moet ik vertellen „U spreekt niet met Capitool, maar er is iets met de telefoon en daardoor krijgt u mijn nummer". Het is vertelend voor al die bioscoopbezoekers, maar voor ons begint het toch wel leuk te worden, want je hoort wat door zo'n telefoon.

Er zijn mensen waar je gewoon niet bij aan het woord komt. Ze raaien maar aan een stuk door „over moete plaatsjes... en hoe laat begint het... en is het een leuke film... en mag kleine Mientje ook mee, die is pas vijf begint u."

Nou, ik begrijp het best en van mij mag kleine Mientje best mee. Gist'ren was er nog een oude dame, die vroeg: „Ja, ziet u, voor zaterdagmiddag meener en dan graag zes portierplaatsen, ziet u, want ik ga met mijn kinderen en in och meneer, h i zijn toch zulke lekkere rokerijtjes ziet u... En dat zie ik dan natuurlijk allemaal wel, maar ik ben toch echt de Capitool-bioscoop niet."

Na mijn uitleg — voor de 887e keer — hoor ik een meissiesstem: „Heeft u drie leuke bakplaatzen voor zondag 7 uur?" „Nee juffrouw", zei ik, „dat kan niet...". „Is het uitverkoocht?" vroeg ze angstig. „Dat weet ik niet", antwoordde ik. „Maar dat moet u toch weten, u bent toch Capitool!"

En net toen ik het haar wilde uitleggen, kraakte de zoontoon en klonk een zware mannenstem: „U spreekt niet met Van Eyschouten, noteert u drie logeplaatzen voor maandagavond!"

Mijn vrouw is er gewoon „toeg" van; die is meer thuis dan ik en die doet net of ze Capitool is. Toen ik gisteravond thuis kwam zei ze me, dat ze zaterdagavond al drie keer uitverkoocht had... en druk dat ze 't heeft met de matinee's, het hele gezin moet helpen.

Belt u ook eens? Mijn vrouw heeft nog wat frontloges voor zondagavond! J. V.

Mede namens mijn vrouw dank ik collega's, voorbalverantwoord V.D.H. en Ziekentrost voor de door ons zeer gewaardeerde attenties welke wij bij de geboorte van onze zoon mochten ontvangen.

J. D. Nagtegaal,  
ATB Utrecht.

Afdeling Ziekentrost en mijn collega's dank ik heel hartelijk voor hun belangstelling en de kleine attenties die ik heb genoten tijdens mijn ziekte.

G. van Antwerpen,  
Nabewerking.  
H. Spieker,  
Teico.

## Hartelijk dank!

Chefs, bazen en collega's, alsook comité Ziekentrost zeg ik hierbij hartelijk dank voor hun belangstelling tijdens mijn ziekte en de truilmand die ik mocht ontvangen.

W. H. A. van Toledo,  
Stoizijnmontage.  
Mede namens mijn echtgenote spreek ik hierbij mijn dank uit voor de vele blijken van belangstelling en geschenken bij mijn huwelijksfeest.

W. P. Drabek,  
Proefwerkplaats EHT.  
Hartelijk dank aan het comité Ziekentrost voor de aangename attentie, die ik tijdens mijn ziekte ontving.

Hartelijk dank voor de wijze waarop Ziekentrost mij tijdens mijn ziekte heeft verzorgd.  
Transf. fabricage,  
J. J. de Waal.  
Y. Jonkers,  
Sneek.

## Gefeliciteerd!

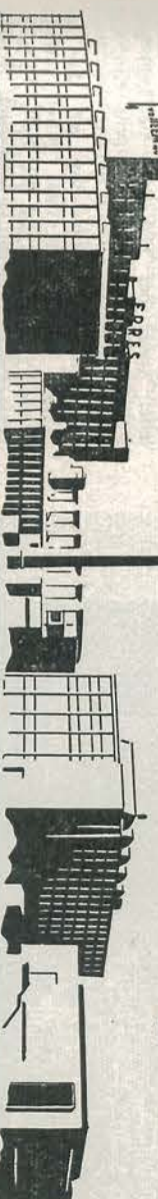
HUWELIJKEN  
Den Haag: B. Bontjes, Mechanische Afdeling T.O., met mev. G. M. Waarens, d.d. 8-10-1962; A. van Steenbruggen, Gereedschapsmakerij, met mev. L. de Jong, d.d. 13-10-1962.

- ### Oplissing puzzel 85
- Horizontaal: 1. mekkabalsam; 10 marot; 11. opium; 13. adel; 14. oot; 16. Indo; 17. baar; 19. wand; 21. keu; 23. tafel; 24. Edo; 26. tussan; 28. esprit; 30. KV; 31. jas; 32. NH; 33. weduwe; 36. portie; 39. Eli; 40. Amman; 41. rei; 42. alla; 44. looi; 46. elke; 48. net; 50. walm; 52. roest; 54. gedoe; 55. ontvangeel.
- Verticaal: 1. mad; 2. erebus; 3. kola; 4. ki; 5. Beo; 6. LO; 7. spin; 8. einder; 9. mud; 10. marktkwerker; 12. montheisme; 14. Oranietman; 15. tweespaal; 18. Ate; 20. als; 22. euvel; 25. Dinte; 27. sou; 29. por; 34. diaken; 35. wal; 37. ono; 38. triade; 43. test; 45. owee; 47. loo; 49. een; 51. loi; 53. TV; 54. GC.

### Prijswinnaars

- (f 15-) mev. D. Mooiman, 3300.
- (f 10-) H. B. Nieuwenhuys, 3370.
- (f 7.50) M. L. Lenssen, 1522.
- (f 5-) W. E. Hysgen, 2633.
- (f 5-) J. A. Wemelsfelder, 2121.
- (f 5-) B. van Leusden, U231.

# het V.D.H.-tje



WEEKLIJKS VERSCHIJNEND PERSONEELSORGaan VAN VAN DER HEEM N.V. EN AANVERWANTE BEDRIJVEN - DEN HAAG, UTRECHT EN SNEEK.

Redacteur  
C. SCHREVEL  
N. 763  
26 oktober 1962

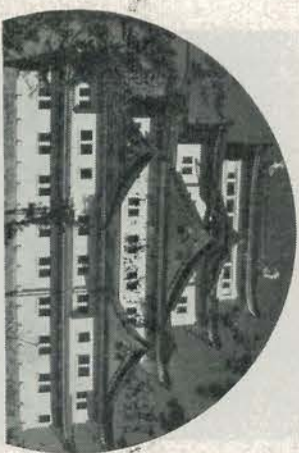


## „TWEE RETOUR JAPAN a.u.b."

Toen we (hr Van Waasdijk en ondergetekende) eind september 's avonds om half acht van Schiphol opstegen voor een vlucht over de Noordpool naar Tokyo en opklommen naar 9 à 10 km hoogte met een snelheid van p.m. 900 km per uur, viel er al spoedig niets anders dan duisternis buiten het vliegtuig te bespeuren. Schokken (rumbles en wows) is er niet bij, het is uiterst stabiel vliegen en vooral wanneer het vliegtuig zo slecht bezet is, zoals dit bij onze heenreis het geval was. Er is dan alle gelegenheid tot praten met purser en hostess, je de reis op een opblaasbare globe te laten uitleggen, de belemers te strekken en van 3 plaatsen tegelijk gebruik te maken om te trachten een uitje te knappen. Je eet wat, je drinkt wat en al spoedig is het 11 uur.

Je kijkt naar buiten en daar blijft het van diepe duisternis al weer zo licht te zijn geworden dat je onder je onatzenbare ijsvlakten ontwaart, nog vlak en met vele schouwen. Men meldt dat we Jan Mayen zijn gepasseerd, maar een half uur later komt zowaar de zoon weer op en het poollandschap vertoont lange schaduwen achter de loppen van de met ijs en sneeuw bedekte bergen. Het wordt steeds scherper en duidelijker, imposant, helder, wolkenloos maar ook levenloos en koud.

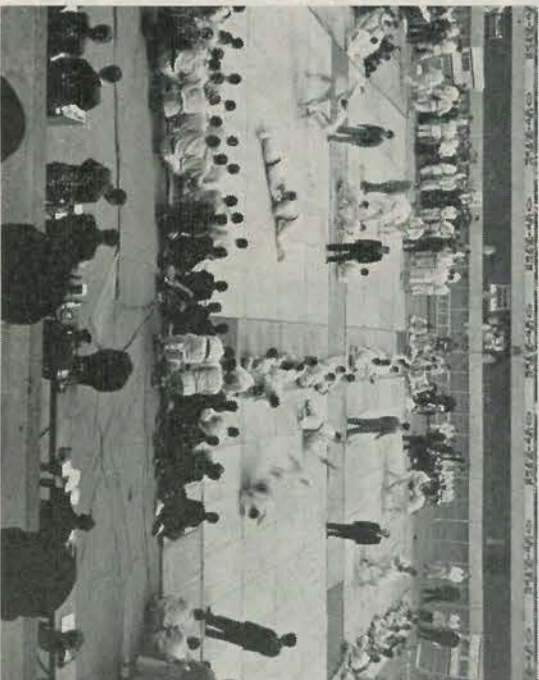
Zo vliegen we 9 uur lang — een hele rit, dat belooft ik u — om te landen in Alaska op het vliegveld Anchorage. Op ons horloge moeten we maar niet meer kijken want er deugt niets meer van de tijd, het is op dat tijdstip namelijk 6 uur 's avonds van dezelfde dag waarop we



In de industriestad Nagoya staat Nagoya Castle, oorspronkelijk gebouwd in 1612, maar na vernietiging in de oorlog in 1959 in dezelfde stijl herbouwd.



Een gezellig onderonsje van enkele huisvrouwen.



Een judo-hall.

Vervolg pag. 2 kolom 1



Zeer conscientieus leeren deze dames hun aandeel in de vervaardiging van transistors.

De chauffeurs verstaan je zelden, want ze spreken praktisch geen Engels. Degenen die wel Engels spreken zijn mensen van de vele exportfirma's en enkele voor-aanstanders in fabrieken.

Vernakelijk was, dat ik eens aan iemand in de branche vroeg: "Don't you speak English?" waarop hij mij antwoordde: "Don't you speak Japanese?" Mijn antwoord moest helaas ontkennend luiden en hij zei daarop, kennelijk in het Japans: "Nou dan!"

De grote avontures in deze stad zijn breed en bebouwd met enorme kantoren als overal ter wereld, met 3,4 tot 10-tal-ten etages, maar de zijstraten zijn romantischer; daar zijn de vele lantaarntjes, het zachte licht, de bedrukte s'ingens, Japans ingerichte eetruisjes, volgepropte winkeltjes en slenterende wandelaars. Vooral 's avonds bewegen zich tienduizenden jonge mensen door de straten, uitstekend gekleed, klein van stuk, zonder uitzondering met zwart haar. Alhoewel wij beiden enige koppen groter waren dan de menigte vielen we niet op, werden niet als opvallend bekeken, althans werden niet gemolesteerd of nageproepen of wat voor discriminatie dan ook.

Want dit mochten we de Japanners van thans nageven: u wordt zeer hoffelijk be-

handeld en het is een genoegen om met een Japanse te spreken: ze is lieflijk, gracieus, goedlach en vriendelijk, charmant en geduldig. Maar wat verwacht u anders in een land waar de man nog zo zeer de baas thuis is? Hij mag echter nog zoveel te vertellen hebben: thuis trekt hij bij de deur z'n schoenen uit, trippelt in het huise op slippers en zit met gekruiste benen achter z'n lage tafel en eet met stokjes.



Theepulsters aan het werk.

Kleedt men zich als in Europa, er zijn toch nog vele vrouwen die fraaie, kleine, fleurige kimono's dragen.

Fietsen doen alleen de allerarmsten, scooters ziet men nergens.

Europese auto's hebben we praktisch niet gezien, waarop de 9 Volkswagens die heer Van Waasdijk opvielen z'n beetje de uitzondering vormden; de moete auto's, waren kopieën van Amerikaanse, Engelse en Duitse wagens.

Wij zijn ook eens een judo-hall binnengewandeld (vrij entree) en hebben ons kunnen overtuigen van de populariteit van deze sport. De hall was groot genoeg om er 150 vechtende paren tegelijk in onder te brengen, waarbij ik natuurlijk geen schippen bedoel. Ik heb voorzichtig de naam "Anton Geesink" laten vallen; nu,

u kunt me geloven, dan beet men zich op de lippen en vond het nog onbetrijpelijk. Heer Van Waasdijk en ondergetekende zijn er de figuren niet naar, maar dit was eigenlijk het moment waarop ieder ander het lied naar de keel zou wellen: "Datie me toffe jongens zijn, dat zulze ze wele!"

Uw bezoekers zijn nog een dag als Haasse bleekneusjes naar buiten geweest ook. We bezochten de op plm. 150 km van Tokyo gelegen tempelstad Nikko. Ach, hadden we daarvoor maar eens enige dagen kunnen uittrekken.

— Kijken, naar die met goud belegde gebedshouwe tempels, ter afwisseling fel rood en blauw en geel beschilderd.

— Drinken, uit nappes op een steelfe, uit een zuivere bron die geluk aanbrengt. (we moesten tenslotte nog terug ook!)

— Starren, naar die symbolische figuren van atrichelijk tot lieflijk, die het kwaad, de zegen ter visvangst of op de jacht, het huwelijksgeuk en de trouw uitbeelden.

Deze brengen u in een wereld die wij niet kennen, die het gros van de Japanners ook niet kent, want de tempels behoren tot de Shinto-verering. Shinto is geen godsdienst, maar een manier van leven, van verdeling van het leven. Ze was echter voor bepaalde elikasten bestemd en exclusief, niet iedereen kon dus zomaar toetreden. Na 1945 zijn de tempels met de kunstschatten en de terreinen waarop ze staan vrijgegeven, zodat iedere staatsburger er kennis van kan nemen.

We konden na onze schoenen uitgetrokken te hebben, — dat moet iedereen uit hygiënisch oogpunt bezien — de tempels ook van binnen betreden en als we dat nu perse geweld hadden, de priesters een hand geven, als die het tenniste wat minder druk gehad hadden met het regelen van de enorme toeloop van dagjesmensen. Want ook hier in Japan zijn de mensen leergierig, nieuwsgierig en dorstend naar meer kennis, dus trekken ze er op uit.

Ons verblijf in deze wonderlijke wereld van slechts 12 dagen, was niet toerekend om u en ons een goed beeld van Japan te geven. Van onze zakelijke bedoelingen heb ik u zelfs in het geheel niets weergegeven, zijnde voor u een vraag en voor ons een weet.

Toch hoop ik dat er iets van de sfeer van verwondering, die uw verslaggever heeft ervaren, is overgedragen. Met Adjes zeggen we: "De wereld is een wonder!"

De reis terug lezer, was weer een sensatie. 's Nachts om 12 uur op 10 km hoogte de ruimte in om naar de noordpool te vliegen werkt op je verbeelding. Niettemin is de werkelijkheid minder sprozaïsch: het vliegtuig was overvol; geen drie, maar slechts die ene plaats staat je ter beschikking, en dan duren 7 + 9 uren nog vrij lang.

Anchorage ontving ons in de morgen en kort nadien begon weer de nacht, tot dat we hoog noordelijk van de Noordzee vernamen dat we niet naar Schiphol konden vliegen omdat half Europa dicht zat van de mist. Daardoor moest eerst Prestwick in Schotland ons enige uren gastvrijheid verlenen, totdat we tenslotte toch nog om 12 uur op Schiphol arriveerden. Let wel: als alles iets vrolier gegaan was zou onze reis van vrijdagochtend 12 uur tot zaterdagmorgen 8 uur geduurd hebben, maar dan waren we niettemin 17 uren onderweg geweest. Laat u dit nu maar eens door uw familie-studie-hoofd uitleggen.

F. Klees.

## Vergadering Pensioenfonds

Het bestuur van de Stichting Pensioenfonds van der Heem deelt mede dat woensdag 31 oktober a.s. een algemene vergadering van deelnemers zal worden gehouden, en wel in de kantine van de Kastenfabriek om 17.30 uur.

## NCRV-TV-UITZENDING met muziek voor u...

la machie  
harlem nocturne  
take five  
the carioca  
summertime  
I feel pretty  
high society

Dit zijn een paar nummers die gespeeld zullen worden door het orkest van P1 SCHEPPER op 3 november aanstaande in ons Ontspanningsgebouw.

Aan dit programma werken mee, de uit Engeland overgekomen zangeres Doreen Hume en de trombonist Don Lusker.

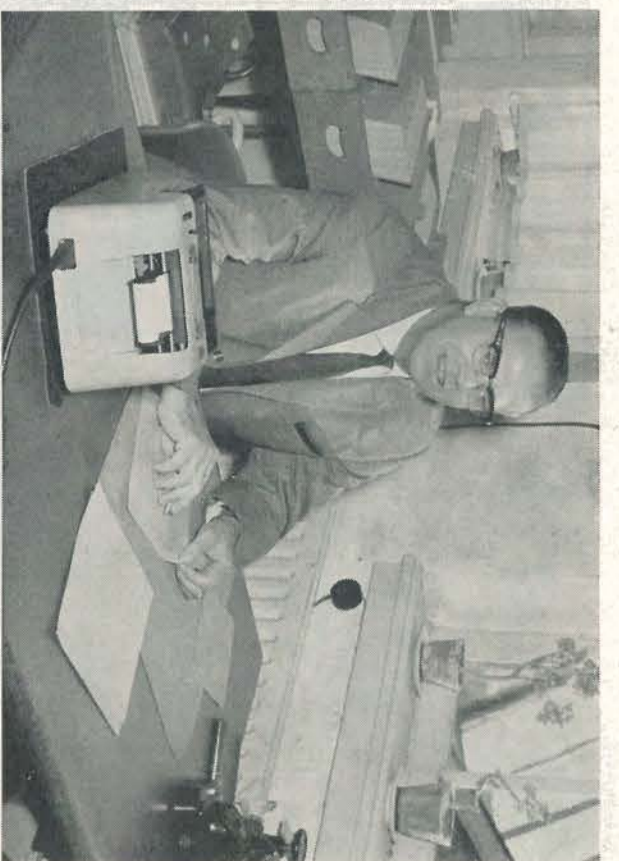
Het is een **directe uitzending** en vindt plaats van 19.30 tot 20.00 uur.

Belangstellenden moeten **uiterlijk om 19.15 uur** in het Ontspanningsgebouw aan de Saturnusstraat 2 aanwezig zijn.

De extra HTM-bussen (lijn 30) vertrekken om:

18.45 uur van het Hollandse Spoor naar de Saturnusstraat;  
p.m. 20.00 uur van de Saturnusstraat naar het Hollandse Spoor.

U weet het: voor (gratis) toegangsbe- wijzen even toestel 522 belten — afdeling Public Relations.



## P. W. PETERSEN IN HET ZILVER

Op 1 november a.s. zal de heer P. W. Petersen de dag gedenken, waarop hij 25 jaar geleden in het bedrijf in Utrecht in dienst kwam. De eerste negen jaar van deze tijd heeft hij bij de LEKO-fabriek gewerkt; in 1946 ging hij met alle Leko-mensen in dienst van Van der Heem over.

De heer Petersen heeft ons bedrijf in diverse functies gediend. Zijn eerste bedrijfsverantwoordelijkheid deed hij op bij baas De Boer uit de Stamperij, waar hij productie-assistent was, wat toen een grote variatie van werkzaamheden inhield. Voorts heeft hij nog enige jaren een leidende functie in de tijdschrijverij bekleed en is hij als produktiemanager werkzaam geweest.

Sinds 1951 bekleedt hij de functie van sectie- en chef Magazijnadministratie. Bij deze functie is nog gevoegd de voorzitting van het Service-onderdeleemagazijn Den Haag met de onderdelen van de in Utrecht vervaardigde gereedproducten, welke deel van zijn taak soms veel voortvartheid vereist.

Daarnaast heeft hij zich in zijn vrije tijd als bridge-enthousiast en -deskundige doen kennen; heel wat bridge-drives heeft hij voor Van der Heem georganiseerd. In al deze functies deed hij zich kennen als een enthousiaste medewerker met een groot verantwoordelijkheidsgevoel, waarbij hij initiatief toonde. Dat hij zijn eigen mening niet onder stoelen of banken steekt en deze op de hem eigen wijze ten beste geeft, is algemeen bekend.

Sinds enige jaren is hij lid van de Ondernemingsraad en dit toelredten kwam bij hem zeker voort uit zijn belangstelling voor sociale kwesties en problemen, waarvoor hij de gave heeft om deze met de nodige objectiviteit te benaderen.

In de toekomst (min of meer verre) zal de heer Petersen op zijn arbeidsterrein met de toenemende mechanisatie van de administratie te maken krijgen en wij twijfelen er niet aan of hij zal het nodige elan opbrengen om met enthousiasme dit mede te helpen verwezenlijken.

Wij hopen dat Van der Heem nog vele jaren van de gewaardeerde medewerking van de heer Petersen gebruik mag maken, zowel op het terrein van de voorraadadministratie als ook dat van zijn verschillende OR-functies.

Op 31 oktober a.s. 's avonds om 17.00 uur vindt de huldiging plaats in de kantine Absterderdijk.

Heer Petersen, alvast van harte geluk gewenst.

T. Geitenbeek.

## CHAUFFEUSE BIJ DE TECHNISCHE DIENST

Wanneer door de afdeling Personeelszaken vrouwelijk administratief personeel wordt aangenomen voor een van onze servicefilialen, dan wordt de kandidaat medegegeeld, dat naast haar administratieve taak er soms „van alles“ moet worden gedaan.

Dat dit „van alles“ ook kan betekenen het besturen van een dienstauto, heeft de administratrice uit Middelburg ondervonden.

Toen de televisieservice bij particulieren aan huis wegens ziekte van een van onze technici dreigde vast te lopen, heeft

N. W. Lagendijk.

Hartelijk dank voor de ontvangen attenties tijdens mijn ziekte.

A. L. Schmidt,  
Spoortafrijtaage.



Met gratie en charme brengen deze Japanse vrouwen hun klassieke dansen.



